

Általános indokolás

A vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló (EU) 2024/1260 irányelv átültetéséhez kapcsolódó törvényi reform a vagyont érintő kényszerintézkedések szabályozását a passzív megőrzés felől az aktív, értékmegőrző és költségtudatos vagyonkezelés irányába mozdította el. A korábbi, alapvetően statikus rendszer helyett az új törvényi szabályok szerint a lefoglalás és a zár alá vétel célját, végrehajtási módját és fenntartásának indokoltságát az eljárás során folyamatosan vizsgálni kell, a vagyonkezelést dinamikus és aktívan elő kell mozdítani. A végrehajtás során a legkisebb korlátozással járó megoldást kell választani, figyelembe véve a vagyontárgy értékét, működőképességét, a kezelés költségeit, valamint a vagyoni érdekelt tulajdonosi részjogosultságait és más méltányolható érdekeit. Emellett a törvényi szabályok nagy hangsúlyt helyeznek a vagyoni érdekelttel való konszenzusra, és ezt megfelelő ösztönzőkkel támogatják és az érdekelt jogsértése esetén megfelelő jogkövetkezményeket helyeznek kilátásba.

A reform egyértelműen elválasztja a klasszikus, elsősorban bizonyítási célból megőrzendő bűnjeleket a vagyoni értékű kezelhető bűnügyi vagyontól. Megteremti a vagyoni biztosíték, a megváltás, az egyedi értékelés, a kényszerértékesítés és a vagyoni érdekelt hozzájárulásán alapuló vagyonkezelési célú értékesítés intézményeit, továbbá lehetővé teszi a bűnügyi vagyonkezelő szerv feladatait ellátók érdemi közreműködését. A törvényi szabályok országos központi nyilvántartásra, egységes értékelésre és átlátható értékesítésre épülő rendszert irányoznak elő, amelynek végső célja, hogy a bűnözésből származó vagyon a lehető legnagyobb értéken kerülhessen vissza a társadalom szolgálatába.

A 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet ehhez képest átfogó felülvizsgálatra szorult, mivel a lefoglalt dolgokat, bizonyítási eszközöket és vagyont lényegében homogén kategóriaként, lineáris és többnyire azonos eljárási rendben kezelte, elsődlegesen azok változatlan formában történő megőrzésére törekedett. Az együttes rendelet nem biztosította az új szabályozás által megkövetelt dinamizmust, arányosságot, konszenzuális megoldásokat és érték szempontú vagyonkezelést; emellett nem tartalmazott érdemi vagyonkezelési szabályokat, hatálya nem terjedt ki a zár alá vett vagyonra, és nem jelenítette meg sem az irányelv szerinti nyilvántartási kötelezettséget, sem a vagyonkezelő hivatalok szerepét.

A módosítások mindezek mellett további tárgyköröket is érintenek. A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal eljárási szerepéhez igazítják a szakértői, tolmácsolási, bírósági ügyviteli, bűnügyi nyilvántartási, biometrikus adatkezelési, pártfogó felügyelői, büntetés-végrehajtási, kirendelt védői, fogvatartási, bűnügyi költségviselési, bűnügyi felügyeleti és egyéb végrehajtási rendelkezéseket is. A rendeletcsomag emellett korszerűsíti az elektronikus adat ideiglenes és végleges hozzáférhetetlenné tételéhez kapcsolódó végrehajtási szabályokat az online bűnözéssel szembeni hatékonyabb fellépés érdekében, valamint bővíti a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részvételével végzett büntetőeljárási cselekményekben közreműködő, megfelelő szakmai felkészültségű szaktanácsadók körét.

Részletes indokolás

1-3. §, 123-127. §, 129. §, 134. §, 136-138. §, 151. §, 153-155. §, 5. melléklet

A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatalról szóló 2026. évi XXXIV. törvény létrehozta a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatalt (a továbbiakban: NVVH). Az NVVH feladatai a büntetőeljárásban az ügyészség bizonyos feladatait képezik le, ennek megfelelően a jogrendszerben a releváns helyeken az ügyészség mellett szükséges megjeleníteni az NVVH-t is.

4-5. §

A rendelkezés az érintett szerkezeti egységek megjelölését módosítja annak érdekében, hogy kifejezzék a szabályozás tárgyi hatályának és fogalmi alapjainak változását, kibővülését. A rendelet módosított szabályai

már nem kizárólag a lefoglaláshoz, hanem – a nyilvántartási aspektusból, valamint a birtokba vétellel végrehajtott esetekben – a zár alá vételhez kapcsolódó kérdésekre is kiterjednek. A cím módosítása ezért a rendelet tartalmi változásának szerkezeti leképezését szolgálja.

6. §

A módosítások az új fogalmi rendszerhez és a bűnjelkezelő kibővített kompetenciájához igazodó megfeleltetéseket végzik el, továbbá jogtechnikai pontosításokat tartalmaznak.

7. §

A módosítás a rendelet alkalmazásában irányadó alapvető fogalmakat alakítja át, illetve egészíti ki. A módosítás a büntetőeljárási törvény új fogalmi rendszeréhez igazodva elkülöníti egymástól a bűnjelet, a bűnügyi vagyont és a vagyonkezelés alá eső bűnügyi vagyont. A bűnjel fogalma azokra a lefoglalt vagy le nem foglalt tárgyakra korlátozódik, amelyek nem minősülnek bűnügyi vagyonnak, és amelyek esetében továbbra is a bizonyítási célú rendelkezésre állás, a változatlan állapotban történő megőrzés és a hozzáférhetetlenség biztosítása az elsődleges.

A bűnügyi vagyon fogalma a büntetőeljárási törvényben meghatározott kényszerintézkedési célok szerinti vagyoni körhöz igazodik, míg a vagyonkezelés alá eső bűnügyi vagyon ennél szűkebb, adott esetben a vagyon kezelhetőségével kapcsolatos döntést is feltételező kategória. Ez utóbbi körbe azok a vagyonelemek tartoznak, amelyeknél vagyonmegőrzési célú kényszerintézkedések esetén a vagyoni értékként történő kezelés lehetőségét aktuálisan nem zárták ki, vagy egyéb célú kényszerintézkedések esetén a hatóság a vagyoni értékként kezeléstről kifejezetten rendelkezett.

A Központi Bűnjelnyilvántartó Rendszer fogalmának kiegészülő meghatározása rögzíti, hogy a NAV által működtetett informatikai alkalmazás a lefoglalás és a zár alá vétel valamennyi tárgyának egységes nyilvántartását, egyedi azonosíthatóságát és nyomon követhetőségét biztosítja. A bűnjelkezelő fogalmának bevezetése a büntetőeljárási törvény szervezeti fogalomhasználatához igazítja a rendeletet. Az új fogalmi rendszerben a rendeletben szereplő bűnjelkezelő fogalom azonos a Be.-ben szereplő bűnjelkezelő szervvel. Rá kell mutatni, hogy ez a fogalmi megfeleltetés a fogalmi tisztaságot szolgálja, de nem foglal állást a bűnjelkezelő szervezeti felépítéséről. Utóbbi kérdésben a rendelet külön szabályai az irányadók.

A módosítás továbbá a tárgyleletbe helyezés szabályát kiterjeszti arra az esetre is, amikor a zár alá vételt birtokba vétellel hajtják végre. Ilyenkor a bűnügyi vagyon tényleges kezelési igénye megegyezik a lefoglalt bűnjelével, ezért indokolt az egységes, főszabály szerint három munkanapos, központi tárolás esetén öt munkanapos határidő alkalmazása.

A módosítás valamennyi bűnjel és bűnügyi vagyon tekintetében előírja az egyedi bűnjelszámmal történő haladéktalan ellátás kötelezettségét, függetlenül a kényszerintézkedés végrehajtásának módjától. Az országosan egységes és a teljes életutat végig kísérő azonosíthatóság követelménye teremti meg a KBR-ben történő teljes körű és hiteles nyilvántartás feltételeit.

A devizában kezelt összegekre vonatkozó árfolyamszabályt érintő módosítás az egységes és ellenőrizhető értékmeghatározást szolgálja.

8. §

A Magyar Államkincstár szervezeti adottságaiból fakadó módosítás mellett szükséges a lefoglalt külföldi pénz kincstárhoz való eljuttatásával kapcsolatos költség szempontú racionalizálás. Erre tekintettel az aránytalan költséget jelentő készpénz küldés helyett lehetőség nyílik, a lefoglalt külföldi pénz értékesítésére és átutalására.

9-10. §, 4. melléklet

A bűnjelnek vagy a bűnügyi vagyonnak az érintett őrizetében hagyása a jogkorlátozás fokozatosságának egy kölcsönösen előnyös eleme, amelynek a működőképessége esetén az államra háruló terhek csökkenése mellett az érintett is kisebb jogkorlátozást szenvedhet el. Ahhoz, hogy ez a lehetőség működőképes legyen szükség van részletes és átlátható szabályokra, amelyek biztosítják, hogy ilyen esetben is minimalizálhatók legyenek a kényszerintézkedés céljával szemben álló, a vagyon értékét, állagát veszélyeztető kockázatok.

A módosítások az ösztönzők, hátrányos jogkövetkezmények és ellenőrzési lehetőségek rendszerében világos kiegészítő figyelmeztetéseket is bevezetnek annak érdekében, hogy az érintett tisztában legyen a korlátozott joggyakorlásának minden releváns keretével, másrészt pedig a hatósági oldal mérlegelje ezeket a körülményeket az optimális egyedi megoldás kialakítása érdekében. A figyelmeztetések megfelelő dokumentálása a kulcsa annak, hogy esetleges későbbi szabályszegés esetén a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatban minél szűkebb körben merüljön fel bizonytalanság.

Az érintett őrizetében tárolt bűnjel, bűnügyi vagyon állapotának, az érintett azzal kapcsolatos magatartásának az ellenőrzése és annak dokumentálása szintén kulcskérdés abból a szempontból, hogy ez a végrehajtási mód hatékonyan alkalmazható legyen. Erre a szabályozás nem csak a telekommunikációs eszközök igénybe vételével történő ellenőrzés lehetőségét kínálja támogatásként, hanem olyan, a 4. mellékletben szereplő űrlapot is, amely a legtöbb releváns szempontot tartalmazza, ezen szempontok ellenőrzése esetén csekélyebb az esélye annak, hogy a jogsértés rejtve maradjon.

11-12. §

A bűnjel vagy a bűnügyi vagyon egyes szervek őrizetébe és kezelésébe adásával kapcsolatos szabályok módosítása a fogalmi pontosítások mellett azért szükséges, mert a hatályos normaszöveg eleve korlátozza ennek a végrehajtási módnak az alkalmazását, az ilyen korlátozás pedig nem fér össze az új törvényi szabályok által bevezetett vagyonkezelési szemlélettel. A szóban forgó végrehajtási mód az új szabályozásban nem csak akkor választható, ha a hatósági megőrzésre nincs lehetőség, hanem vagyonkezelési megfontolások alapján is, különösen, ha az érték megőrzése céljából az érintett szervnél költséghatékonyabb kezelés valósítható meg, az adott vagyonhoz mérten speciális tudással rendelkező személyi állomány áll rendelkezésre vagy a vagyonkezelési szempontból ideális más körülmények ott állnak rendelkezésre. Ez az eszköz biztosítja, hogy az állami vagyonkezelési rendszer - külső szereplők bevonásával - elviekben bármilyen jellegű vagyoni formát kezelni tudjon.

13. §

Jogtechnikai módosítás arra tekintettel, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény rövid megjelölésének bevezetése a rendelet korábbi rendelkezésével történik meg.

14-15. §

A módosítás a jogalkotói cél szempontjából kiemelkedő hangsúlyok megjelenítésével felsorolja a bűnjelkezelő egyes feladatait. A KBR-rel kapcsolatos nyilvántartási feladatok abban az esetben is a bűnjelkezelőre hárulnak, ha az adott bűnjel vagy bűnügyi vagyon kikerül a birtokából olyan szereplőhöz, aki maga nem jogosult a nyilvántartásba való adatok bevitelére. Ennek megfelelően pl. az érintett őrizetében hagyott bűnjel vagy bűnügyi vagyon esetén az ellenőrzés során tapasztalt releváns körülményeket is a bűnjelkezelő feladata rögzíteni a KBR-ben. Az ellenőrzés egyébként is alapvető fontosságú feladat minden olyan esetben, amikor a tárolás és kezelés az érintett vagy egyes szerv birtokában történik.

A módosítás lehetőséget biztosít a bűnjelkezelői rendszer rugalmas kialakítására, és a büntetőeljárást lefolytató szervek megfelelő szintű vezetői általi kijelöléstől teszi függővé a tényleges szervezeti keretek kialakítását.

A bűnügyi vagyonkezelői szervezetirendszerrel kapcsolatban a bevezetni kívánt rendszer több szabályozási elvre épül. Az első, hogy Magyarországon decentralizált vagyonkezelői hivatalok jelennek meg, vagyis az uniós irányelvben meghatározott vagyonkezelői hivatal funkciója a büntetőeljárást lefolytató szerveken belül jön létre, nem pedig egy központi hivatalként. A második, hogy a vagyonkezelői hivatali funkciót a büntetőeljárást lefolytató szervek vezetése szabadon jelöli ki a szervezetén belül, a szervezeti adottságokhoz mérten. Ez teszi lehetővé, hogy a bűnügyi vagyontömeg tényleges nagyságához, az elvégzendő feladatokhoz képest optimalizált szervezeti keretek között legyen elvégezhető a feladat. A harmadik, hogy a büntetőeljárást lefolytató szervek vezetése dönthet úgy, hogy nem jelöl ki vagyonkezelői funkciót betöltő külön szervezeti egységet, ez esetben a jogszabály telepíti ezt a feladatkört a bűnjelkezelőre. Végül a negyedik szabályozási szempont, hogy a bűnjelkezelő és a bűnügyi vagyonkezelő feladatai formálisan nem különülnek el egymástól a rendelet szabályozásában, így a rendelet szóhasználatában a „bűnjelkezelőre” vonatkozó szabályozást tartalmaz, nem szabályoz elkülönülten „bűnügyi vagyonkezelői” feladatokat. Ez a megoldás teszi lehetővé a lehető legrugalmasabb szervezetalakítási lehetőségek fenntartását. Az azonban a vagyoni formákra vonatkozó szabályozásból körvonalazható, hogy mely típusú feladatkörök értelmezhetők a bűnügyi vagyon vonatkozásában, ebből pedig a vagyonkezelői feladatok is egyértelműen körülhatárolhatók. Ennek megfelelően a bűnügyi vagyonkezelő feladatait betöltő személyek a bűnügyi vagyon vonatkozásában ellátnak minden olyan feladatot, amelyet a bűnjelkezelőre a szabályozás előír.

A módosítás a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal eljárása során lefoglalt és zár alá vett bűnjel és bűnügyi vagyon tekintetében is megteremti a szabályozási keretet, amennyiben az ügyészégi rendelkezési jogkörrel egyezően biztosítja a szervezeten belüli szabályozás lehetőségét. Fontos egyezés az is, hogy ha a szervezeten belül nem jelöl ki a vezető saját szervezeti egységet, akkor a bűnjelet vagy a bűnügyi vagyont a nyomozó hatósághoz szállítják be. Hangsúlyozni kell, hogy a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal - ugyancsak az ügyészégi jogkörrel egyezően - saját szerv felállítása esetén is dönthet úgy, hogy a bűnjel és a bűnügyi vagyon kezelésével nyomozó hatóságot bíz meg.

16. §

A rendelkezés a hatóság és a bűnjelkezelő közötti együttműködés alapvető szabályait határozza meg. Célja, hogy egyértelműen rendezze a lefoglalt bűnjel, illetve a zár alá vett bűnügyi vagyon kezelésével összefüggő hatásköröket, a döntések meghozatalának és közlésének rendjét, továbbá azokat az eseteket, amelyekben a bűnjelkezelő a hatóság előzetes döntése nélkül, önállóan intézkedhet.

A szabályozásbeli változás egyik törvényi szinten is súlyponti eleme, hogy a bűnjelkezelő döntési kompetenciája korábbiakhoz képest radikálisan kiszélesedett a vagyonkezelés alá tartozó bűnügyi vagyon esetében. Az ebből eredő kockázatok mérséklése érdekében szükség van egy olyan - az (1) bekezdésben megjelenő - szabályra, amely biztosítja, hogy a hatóság minden esetben vizsgálja meg, hogy az ügy általa ismert körülményei szempontjából szükséges-e bármilyen korlátot felállítani bűnjelkezelő önálló döntésével szemben.

A (2) bekezdés a hatóság tájékoztatási kötelezettségét szabályozza. A bűnjelkezelő csak akkor tudja feladatait megfelelően ellátni, ha haladéktalanul tudomást szerez minden olyan hatósági döntésről, amely a kezelésében álló bűnjelet vagy bűnügyi vagyont érinti. A rendelkezés ezért előírja, hogy a hatóság valamennyi ilyen határozatát annak meghozatalát követően haladéktalanul közölje a bűnjelkezelővel.

A (3) bekezdés a bűnjelkezelő végrehajtási kötelezettségét rögzíti. Ennek alapján a bűnjelkezelő köteles megtenni mindazokat az intézkedéseket, amelyek a hatóság (2) bekezdés szerinti határozatának végrehajtásához szükségesek.

A (4) bekezdés meghatározza az előzetes tilalom közlésének formai követelményeit. Ha a hatóság az új Be. 334. § (3) bekezdés a) pontja alapján megtiltja, hogy a bűnjelkezelő valamely döntést önállóan meghozzon, a tilalmat határozatba kell foglalnia, vagy arról írásban kell tájékoztatnia a bűnjelkezelőt.

Az (5) bekezdés egyértelművé teszi, hogy az előzetes tilalom nem végleges jellegű. A hatóság azt az eljárás során bármikor visszavonhatja, ha a tilalom fenntartását megalapozó körülmények megszűntek vagy megváltoztak.

A (6) bekezdés a bűnjelkezelő jelzési és javaslattevési kötelezettségét állapítja meg. A bűnjelkezelő a bűnjel vagy a bűnügyi vagyon tényleges kezelése során olyan körülményeket ismerhet fel, amelyekről a hatóság közvetlenül nem szerez tudomást.

A (7) bekezdés a sürgős intézkedést igénylő esetekre állapít meg kivételes szabályt. Előfordulhat, hogy a bűnjelkezelő által észlelt körülmény alapján ugyan a hatóság döntése lenne szükséges, annak beszerzése azonban olyan késedelemmel járna, amely jelentősen veszélyeztetné a lefoglalás vagy a zár alá vétel célját. Ilyen veszélyt jelenthet különösen a bűnjel vagy a bűnügyi vagyon értékének jelentős csökkenése, állagának romlása, megsemmisülésének vagy károsodásának közvetlen veszélye. Ezekben a kivételes esetekben a bűnjelkezelő az új Be. alapján egyébként - előzetes tilalom hiányában - is önállóan meghozható döntését meghozhatja. Az eltérés indoka, hogy a lefoglalás vagy a zár alá vétel céljának, továbbá a bűnjel vagy a bűnügyi vagyon értékének és épségének megóvásához fűződő érdek megelőzheti az előzetes tilalom fenntartásához kapcsolódó érdeket. Az ilyen döntésekkel kapcsolatos lényeges garanciát is tartalmaz a módosítás, amelyet azzal a folyamattal biztosít, miszerint a bűnjelkezelő köteles az önállóan meghozott döntéséről a hatóságot haladéktalanul, szükség esetén rövid úton is tájékoztatni. A rövid úton történő tájékoztatás lehetővé teszi, hogy a hatóság a döntést késedelem nélkül megvizsgálja, és szükség esetén azonnal intézkedjen. Ha a hatóság a bűnjelkezelő döntését visszavonja, erről ugyancsak rövid úton is tájékoztathatja a bűnjelkezelőt. A gyors közlés azért szükséges, hogy a bűnjelkezelő a visszavont döntés végrehajtását ne kezdje meg, illetve a már megkezdett végrehajtást haladéktalanul megszüntesse, és megtegye a szükséges további intézkedéseket.

A (8) bekezdés a bűnjelkezelő önállóan meghozott döntésének utólagos hatósági oldali kontrollját, valamint a vagyoni érdekelt eljárási jogainak ehhez képest történő érvényesülését szabályozza. A hatóság miután megvizsgálja, hogy a bűnjelkezelő döntése megfelel-e a jogszabályi feltételeknek, és a döntést jóváhagyja, vagy a döntésről való tudomásszerzést követő öt munkanapon belül nem vonja vissza, akkor a bűnjelkezelő a döntését írásban közli a vagyoni érdekelttel. Az új Be. 334. § (5) bekezdése alapján a vagyoni érdekelt indítványozhatja a hatóság határozatának meghozatalát. A bűnjelkezelő döntése csak akkor hajtható végre, ha a vagyoni érdekelt a közléstől számított öt munkanapon belül nem terjeszt elő ilyen indítványt. A rendelkezés ezáltal biztosítja a vagyoni érdekelt jogorvoslathoz, illetve hatósági döntés kezdeményezéséhez fűződő jogát, miközben megakadályozza a vagyon kezeléséhez szükséges intézkedések indokolatlan elhúzását.

Lényeges, hogy a bűnjelkezelő önállóan meghozott döntésének hatóság általi visszavonása ne eredményezzen rendezetlen helyzetet. Ha a hatóság azért vonja vissza a bűnjelkezelő döntését, mert annak tartalmával nem ért egyet, nem elegendő kizárólag a döntés hatályon kívül helyezéséről vagy visszavonásáról rendelkeznie. A hatóságnak a felmerült kérdést érdemben is rendeznie kell, és meg kell hoznia azt a döntést, amely a jogszabályoknak, a büntetőeljárás érdekeinek, valamint a lefoglalás vagy a zár alá vétel céljának megfelel.

17. §, 21-22. §, 24. §, 26-37. §, 39-47. §, 49. §, 54. §, 57. §, 59. §, 61. §, 64-65. §, 69. §, 71-74. §, 76. §, 78-84. §, 86. §, 88-96. §, 98. §, 102-106. §, 111. §, 114-117. §

A módosítások az új fogalmi rendszerhez igazodó megfeleltetéseket végzik el.

18-20. §

A bűnjel, illetve bűnügyi vagyon fizikai kezelése tekintetében tartalmaz a módosítás olyan előírásokat, melyek a jogalkalmazói gyakorlat eljárását könnyítik, illetve garantálják a tájékoztatási kötelezettség érvényesülését.

A módosítások továbbá az új fogalmi rendszerhez igazodó megfeleltetéseket végzik el.

23. §

A módosítások nagy részt az új fogalmi rendszerhez igazodó megfeleltetéseket végzik el, de fontos kiegészítés a becsérték meghatározása körében a teljesítés legkésőbbi időpontjának egyértelmű meghatározása.

25. §

A módosítások egyrészt az új fogalmi rendszerhez igazodó megfeleltetéseket végzik el, másrészt a KBR-ben nyilvántartott adatok körét a megújult bűnügyi vagyonkezelési rendszerhez igazítják.

38. §

A módosítások részben az új fogalmi rendszerhez igazodó megfeleltetéseket végzik el, másrészt a szabályozást a jogalkalmazás során kialakult gyakorlathoz igazítják annak rögzítésével, hogy a bűnjel vagy a bűnügyi vagyon a bűnjelkezelőhöz nem kizárólag postai küldeményként, hanem más átadási módokon is érkezhet.

48. §

A módosítás egyrészt elvégzi a szabályozás új fogalmi rendszeréhez szükséges megfeleltetéseket, másrészt pontosítja a rendelet hatályos rendelkezéseit annak érdekében, hogy azok összhangban álljanak az állami tulajdonú ingatlanok jogi helyzetével, vagyis hogy azok a hatóság vagyonkezelésében, vagy használatában állnak.

50. §, 1. melléklet

A rendelkezés a bűnügyi vagyon kezelésének egyik alapvető feltételét, a vagyon egyedi értékelésének és értéke meghatározásának részletes szabályait állapítja meg.

A bűnügyi vagyon egyedi értékelésének általános kötelezettsége szintén uniós elvárásból fakadó követelmény. A bűnügyi vagyon kezelését végző személy vagy szerv a lefoglalás, illetve a zár alá vétel foganatosítását követően köteles megvizsgálni a bűnügyi vagyon egyedi jellemzőit, állapotát, várható értékváltozását, fenntartásának és őrzésének költségeit, valamint minden olyan körülményt, amely a vagyon további kezelésének módját befolyásolhatja.

Az egyedi értékelés nem egyszeri feladat. A bűnügyi vagyon értéke, állapota és kezelési költsége az idő múlásával változhat, ezért az értékelést a vagyon jellegéhez igazodó rendszeres időközönként meg kell ismételni. Az értékelés gyakorisága ennek megfelelően nem egységesen meghatározott, hanem függ különösen a vagyon természetétől, értékállóságától, romlandóságától, piaci értékének változékonyságától, valamint a kezelésével járó költségektől és kockázatoktól.

A szabályozás ezzel lehetővé teszi, hogy a gyorsan értékét veszítő, jelentős fenntartási költséggel járó vagy állagromlásnak kitett vagyont gyakrabban értékeljék, míg az értékét tartósan megőrző vagyontárgy esetében hosszabb időközök is megfelelőek lehetnek.

Az egyedi értékelést elsősorban a már rendelkezésre álló adatok alapján kell elvégezni. Ez biztosítja, hogy az értékelés ne járjon minden esetben szükségtelen eljárási cselekményekkel és aránytalan költségekkel. A bűnügyi vagyon kezelését végzőnek az 1. mellékletben meghatározott szempontokat a vagyon sajátosságaihoz igazodóan, értelemszerűen kell alkalmaznia, de nincs akadálya annak, hogy más szempontok értékelésére is sor kerüljön. Lényeges, hogy az értékelés, különösen az 1. melléklet szempontjainak vizsgálata nem keletkeztet aktív vagyonvizsgálati feladatokat, hanem elsősorban az értékelő személy által közvetlenül és a

rendelkezésre álló adatokból megállapítható adat strukturált rögzítését teszi szükségessé, így nem válik semmilyen szinten jogsértővé az az értékelő tevékenység, amelynek során a mellékletben foglalt szempontok valamelyikére nem adható érdemi válasz.

Az értékeléssel kapcsolatos jogalkotói célokat illetően mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy bár elsősorban az érték megállapítása klasszikusan különleges szakértelemhez kötött, semmiképpen sem indokolt a kényszerintézkedés alatt álló tárgyak általános és az eljárás során ismételt szakértői vizsgálatának automatikus elrendelése az érték megállapítása céljából. A jogalkotói cél éppen ellenkezőleg az, hogy az érték megállapításához szakértő bevonására csak végső esetben kerülhessen sor. Az érték meghatározásával a megközelítőleg irányadó adatok általában a rendelkezésre álló ügyiratokból megállapíthatók, amennyiben ez nem ellentétes a Be. valósághű tényállás megállapítási kívánalmával, akkor rendszer szinten alapját képezhetik az érték KBR-ben való nyilvántartásának.

A szabályozás nagy jelentőséget tulajdonít a vagyoni érdekelt nyilatkoztatásának is, amely az értékkel kapcsolatban szintén irányadó lehet, és meghatározza a nyilatkozat értékelésének szabályait. A vagyoni érdekeltnek egyúttal arról is van lehetősége nyilatkozni, hogy hozzájárul-e a bűnügyi vagyon vagyongazdálkodási célú értékesítéséhez, és ha igen, milyen összeg ellenében. E nyilatkozat lehetővé teszi annak előzetes felmérését, hogy az értékesítés a vagyoni érdekelt egyetértésével végrehajtható-e, továbbá hogy milyen érték tekinthető számára elfogadhatónak. A nyilatkozat önmagában nem helyettesíti a bűnügyi vagyon értékének hatóság vagy bűnjelkezelő általi meghatározását, annak azonban fontos kiindulópontja lehet.

A szabályozás dinamikus értékvizsgálatot szem előtt tartva rögzíti, hogy a bűnügyi vagyon korábban meghatározott értékét felül kell vizsgálni, ha az érték meghatározása során figyelembe vett adatok megváltoznak, vagy olyan körülmény merül fel, amely a vagyon értékének számottevő változására utal. Ilyen körülmény lehet különösen a vagyon állapotának szemmel látható érdemi, a használhatóságot potenciálisan érintő, a kényszerértékesítés feltételeinek vizsgálatát is szükségessé tevő megváltozása. A vagyoni érdekelt ismételt nyilatkoztatása nem minden felülvizsgálat esetében szükséges. Arra célszerűen akkor kerül sor, ha a körülmények alapján észszerűen várható, hogy a vagyoni érdekelt a megváltozott feltételek mellett hozzájárulhat a vagyongazdálkodási célú értékesítéshez.

A szabályozás irányadó szempontokat is rögzít abban a kérdésben, hogy a vagyoni érdekelt értékre vonatkozó nyilatkozata milyen feltételek mellett fogadható el a bűnügyi vagyon nyilvántartási értékeként. Ha a nyilatkozatban megjelölt összeg nem tér el számottevően a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható értéktől, vagy a nyilatkozat helyállóságával szemben észszerű kétség nem merül fel, indokolatlan lenne további, idő- és költségigényes értékmegállapítási eljárás lefolytatása. Ebben az esetben a vagyoni érdekelt által megjelölt összeget kell a bűnügyi vagyon értékeként nyilvántartani. Ez a rendelkezés természetesen nem akadályozza ugyanakkor annak, ha a vagyoni érdekelt nyilatkozatával kapcsolatos hitelt érdemlőségi aggályok merülnének fel, akkor az érték megállapítására további vizsgálatot végezzenek. Ezen túlmenően is, ha a nyilatkozatban megjelölt érték számottevően eltér a rendelkezésre álló adatoktól, az eltérés okát tisztázni kell. A tisztázás történhet további adatok beszerzésével, a vagyoni érdekelt ismételt meghallgatásával, megfelelő szaktudással rendelkező szervezet megkeresésével vagy szükség esetén szakértő igénybevételével.

A szabályozás mindezekkel együtt is számol vitás, ellentmondásos helyzetekkel, ezért lehetővé teszi megfelelő szaktudással rendelkező szervezet igénybevételét vagy végső soron igazságügyi szakértő alkalmazását, továbbá külön garanciákat állapít meg arra az esetre, ha a bűnügyi vagyon értékesítésére kerül sor. A (4) bekezdés biztosítja, hogy a hatóság és a bűnjelkezelő a bűnügyi vagyon értékének meghatározásához külső szakismeretet és adatforrásokat vehessen igénybe. Ennek érdekében állami szervet, gazdálkodó szervezetet vagy egyéb szervezetet kereshetnek meg, továbbá szakértőt rendelhetnek ki.

A hatóság vagy a bűnjelkezelő által hivatalból szükségesnek tartott értékmegállapítás költsége bűnügyi költség. Ez annak következménye, hogy az érték meghatározása ilyen esetben a büntetőeljárás megfelelő lefolytatását és a bűnügyi vagyon szakszerű kezelését szolgáló eljárási cselekmény.

Az értékmeghatározás legnagyobb jelentőségét akkor nyeri el, amikor a bűnügyi vagyon értékesítésének elrendelése kerül sor, erre az esetre a módosítás külön tájékoztatási és eljárási szabályokat határoz meg. Az értékesítést elrendelő határozatban vagy döntésben fel kell tüntetni a bűnügyi vagyon megállapított értékét. Ez biztosítja, hogy a vagyoni érdekelt megismerhesse azt az értéket, amelyet a hatóság vagy a bűnjelkezelő az értékesítéssel összefüggő döntés során irányadónak tekintett.

A vagyoni érdekeltet tájékoztatni kell arról is, hogy a megállapított értéket milyen módon vitathatja. A szabályozás különbséget tesz aszerint, hogy a vagyoni érdekelt magát az értékesítés elrendelését is vitatja-e.

Ha a vagyoni érdekelt az értékesítés elrendelésével szemben nem terjeszt elő jogorvoslatot vagy indítványt, de a megállapított értékkel nem ért egyet, a döntés közlésétől számított öt napon belül külön észrevételt tehet az értékre. Ennek keretében indítványozhatja megfelelő szaktudással rendelkező szerv vagy szervezet megkeresését, illetve szakértő kirendelését.

Ha a vagyoni érdekelt az értékesítés elrendelését is vitatja, az értékre vonatkozó kifogását és bizonyítási indítványát az értékesítéssel szemben előterjesztett jogorvoslatban vagy indítványban terjesztheti elő.

A vagyoni érdekeltet arra is figyelmeztetni kell, hogy a kizárólag az értékkel kapcsolatos indítványában jelölje meg az általa valósnak tartott értéket. Az összegszerűen meghatározott álláspont nélkül ugyanis nem állapítható meg pontosan, hogy a vagyoni érdekelt milyen mértékben a nyilvántartott értéket. Az összeg megjelölése egyúttal lehetővé teszi annak vizsgálatát is, hogy a rendelkezésre álló adatok, a megkeresett szervezet által közölt érték és a vagyoni érdekelt álláspontja között számottevő eltérés áll-e fenn.

A vagyoni érdekelt értékre vonatkozó indítványa alapján követendő eljárás során elsőként azt kell vizsgálni, hogy a vagyoni érdekelt által megjelölt összeg a (3) bekezdés alapján elfogadható-e. Ha az összeg nem tér el számottevően a rendelkezésre álló adatoktól, illetve helytállóságával szemben észszerű kétség nem merül fel, az érték ennek megfelelően állapítható meg.

Ha a vagyoni érdekelt által megjelölt érték a rendelkezésre álló adatok alapján nem fogadható el közvetlenül, megfelelő szaktudással rendelkező állami szervet, gazdálkodó szervezetet vagy egyéb szervezetet kell megkeresni. Ha a megkeresett szervezet által megállapított érték nem tér el számottevően a vagyoni érdekelt által megjelölt összegtől, a bűnügyi vagyon értékét a megkeresés eredménye alapján kell meghatározni.

A szabályozásban szereplő többlépcsős rendszer hangsúlyozott célja, hogy szakértő kirendelésére csak akkor kerüljön sor, ha az érték egyszerűbb, gyorsabb és kevésbé költséges módon nem határozható meg megnyugtatóan.

A (9) bekezdés alapján, ha a megkeresett szervezet által megállapított érték számottevően eltér a vagyoni érdekelt által megjelölt értéktől, a megkeresés eredményét közölni kell a vagyoni érdekelttel. A közlés biztosítja, hogy a vagyoni érdekelt megismerhesse az érték meghatározásának új alapját, és eldönthesse, hogy fenntartja-e az értékkel kapcsolatos kifogását, illetve szükségesnek tartja-e szakértő igénybevételét.

A (10) bekezdés a vagyoni érdekelt számára tizenöt napos határidőt biztosít arra, hogy a megkeresett szervezet által megállapított érték közlését követően szakértő igénybevételét indítványozza. A szakértő igénybevételének indítványozása nem jelenti minden esetben automatikusan szakértő kirendelésének kötelezettségét. A kötelező igénybevétel feltételeit a (11) és (12) bekezdés határozza meg.

A (11) bekezdés a valószínűsíthetően ötvenmillió forintot meghaladó értékű bűnügyi vagyona külön garanciális szabályt állapít meg. A jelentős értékű vagyon esetében az érték téves meghatározása a vagyoni érdekelt számára számottevő vagyoni hátránnyal járhat, ezért indokolt, hogy meghatározott feltételek fennállása esetén a szakértő igénybevétele a vagyoni érdekelt indítványára - meghatározott feltételek esetén - kötelező legyen. A kötelező szakértői értékmeghatározás feltétele ugyanakkor az, hogy a bűnügyi vagyon értéke a rendelkezésre álló adatok vagy a vagyoni érdekelt indítványa alapján valószínűsíthetően meghaladja az ötvenmillió forintot, továbbá, hogy a vagyoni érdekelt vállalja a szakértői díj és költség viselését.

A vagyoni érdekelt a költségviselést két módon biztosíthatja. Egyrészt a szakértői díjat és költséget előzetesen átutalhatja a bűnügyi vagyon kezelését végző által megjelölt letéti számlára. Másrészt, ha a vagyoni érdekelt egyben a vagyon tulajdonosa, vállalhatja, hogy a szakértői díjat és költséget az értékesítés során befolyt vételárból vonják le. A második lehetőség azt szolgálja, hogy a szakértő igénybevételét ne akadályozza önmagában az, ha a tulajdonos a szakértői költséget előzetesen nem tudja rendelkezésre bocsátani, az értékesítés várható bevétele azonban annak fedezetét biztosíthatja.

A (12) bekezdés a vételárból történő költséglevonás vállalásához kapcsolódó kötelező szakértői igénybevétel alól állapít meg kivételt. Nem kötelező szakértőt igénybe venni, ha a szakértői díj és költség a bűnügyi vagyon valószínűsíthető értékéhez képest várhatóan aránytalanul magas lenne.

A rendelkezés célja annak elkerülése, hogy az érték pontosabb meghatározásához kapcsolódó költség olyan mértékben csökkentse az értékesítésből származó bevételt, amely már ellentétes lenne a vagyon értékének megóvásához fűződő érdekekkel. Az arányosság vizsgálata során figyelembe kell venni különösen a vagyon valószínűsíthető értékét, a vitatott értékkülönbség nagyságát, a szakértői vizsgálat várható költségét, valamint azt, hogy a szakértői vizsgálatról észszerűen várható-e az érték érdemben pontosabb meghatározása.

A (13) bekezdés egyértelművé teszi, hogy a vagyoni érdekelt indítványa alapján, a (11) bekezdésben meghatározott feltételekkel igénybe vett szakértő díja és költsége nem minősül bűnügyi költségnek. E költség viselését a vagyoni érdekelt vállalja annak érdekében, hogy az általa vitatott érték meghatározására további szakértői vizsgálat keretében kerüljön sor. A vagyoni érdekeltet a költség jogi természetéről és viselésének következményeiről előzetesen figyelmeztetni kell. Ez biztosítja, hogy az indítványát a várható pénzügyi teher ismeretében terjessze elő.

A hatóság vagy a bűnjelkezelő a szakértői díj és költség pontos összegéről egyeztethet a vagyoni érdekelttel. Az egyeztetés lehetősége különösen akkor jelentős, ha a szakértői vizsgálat terjedelme, módszere vagy költsége előzetesen többféleképpen határozható meg. Az egyeztetés elősegíti, hogy a szakértő kirendelésére a vagyoni érdekelt számára is átlátható, előre látható és vállalható költségek mellett kerüljön sor.

51-52. §

A módosítással bevezetendő bűnügyi vagyon intézménye megköveteli a vagyonkezelési célú - az állagmegőrzés pusztá biztosításán túli - gazdálkodás szabályrendszerének kialakítását is. A bűnügyi vagyon jellegére tekintettel a pusztá őrzés számos esetben nem elegendő annak biztosítására, hogy a vagyon a büntetőeljárás befejezéséig megőrizze gazdasági értékét. Egyes vagyontárgyak – különösen a működtetést, karbantartást vagy folyamatos gazdálkodási tevékenységet igénylő eszközök esetében az értékmegőrzés aktív vagyonkezelési intézkedéseket is szükségessé tehet.

A szabályozás ezért előírja, hogy a bűnügyi vagyon kezelését végző hatóság vagy a bűnjelkezelő az egyedi értékelés alapján meghozza az értékmegőrzéshez szükséges intézkedéseket, ideértve a végrehajtási mód megváltoztatását, a szakszerű vagyonkezelés vagy hasznosítás érdekében gazdálkodó szervezet bevonását. A gazdálkodó szervezet megbízására vonatkozó megállapodás írásba foglalásának kötelezettsége, valamint a tartalmi elemek rögzítése az érdemi gazdálkodás megvalósulását hivatott szolgálni és egyben biztosítja a vagyonkezelés átlátható és ellenőrizhető módját.

53. §, 58. §, 3. melléklet

A vagyoni biztosíték bevezetésével és a megváltásra vonatkozó szabályok módosításával a vagyonkezelés alá eső bűnügyi vagyon kezelésének a vagyoni érdekelték jogos igényeit és a büntetőeljárás céljait egyaránt figyelembe vevő szabályai kerülnek bevezetésre.

A vagyoni biztosíték jogintézménye azt a célt szolgálja, hogy amennyiben a kényszerintézkedés célja annak a vagyoni biztosíték letétele mellett enyhébb végrehajtási mód alkalmazásával is biztosíthatók, a vagyoni érdekelt a bűnügyi vagyon további birtoklására, és esetlegesen a használatára is felhatalmazást kapjon. Ez az állam szempontjából az őrzéssel és a kezeléssel járó költségek megtakarítását, a vagyoni érdekelt esetében pedig a kisebb jogkorlátozást eredményezheti. Miután a vagyoni biztosíték összegének a meghatározása tekintetében igen nagy az állam mozgásteret, a jogalkotó célja, hogy szükség esetén az összeg emelésével, de a legtöbb esetben vizsgálják meg a vagyoni biztosíték feltételeit. A szabályozás e célok támogatása érdekében előírja a vagyoni biztosíték alkalmazhatóságának egyedi vizsgálatát, a biztosíték összegének, valamint az ahhoz kapcsolódó jogok, kötelezettségek és ellenőrzési feltételek meghatározását, továbbá biztosítja a vagyoni biztosíték és az érintett bűnügyi vagyon közötti kapcsolat nyomon követhetőségét a nyilvántartási rendszerben.

A megváltás szabályainak változásával, amennyiben a vagyonkezelés alá eső bűnügyi vagyon értéke meghatározható, lehetővé válik annak kiváltása pénzbeli ellenértékkel. A rendelkezések meghatározzák a megváltás feltételeinek vizsgálatát, a megváltási összeg meghatározását, valamint az annak helyébe lépő pénzeszköz nyilvántartására vonatkozó alapvető szabályokat.

Az érték meghatározása vonatkozásában a 48-49. §-hoz fűzött indoklás vonatkozó megállapítási alkalmazandók.

55. §, 2. melléklet

Az új Be.-ben szereplő vagyon kényszerértékesítésére vonatkozó szabályozás a korábbi (előzetes) értékesítés jogintézményének feltételrendszerén alapul, annak továbbfejlesztésére épül. Az új Be. 333/H. § (1) bekezdése objektív feltételekhez köti a kényszerértékesítés elrendelhetőségét, e rendelkezések végrehajtásához pedig szükséges a részletes eljárási szabályok meghatározása és a jogalkalmazást elősegítő szempontok rögzítése.

A módosítás ennek megfelelően meghatározza a kényszerértékesítés törvényi feltételeinek vizsgálatára irányadó részletszabályokat, továbbá a 2. mellékletben olyan vagyontípusokat sorol fel, amelyek jellegüknél fogva általában megfelelnek az új Be.-ben meghatározott feltételeknek. A szabályozás abból indul ki, hogy egyes bűnügyi vagyontárgyak természetüknél fogva fokozottan ki vannak téve az értékcsökkenésnek, fenntartásuk vagy kezelésük aránytalan költségekkel jár, illetve gazdaságos megőrzésük más okból nem biztosítható. E vagyontípusok esetében indokolt törvényi vélelmek felállítása, amelyek elősegítik a kényszerértékesítés feltételeinek gyorsabb és egységesebb megállapítását.

A szabályozás ugyanakkor megfelelő garanciákat is biztosít annak érdekében, hogy a szabályozás vélelmek alkalmazása mellett is mutasson kellő érzékenységet a kivételek irányába. Ennek megfelelően, ha a bűnügyi vagyon egyedi sajátosságai alapján valószínűsíthető, hogy a törvényben meghatározott feltételek nem állnak fenn, a hatóság vagy a büntelkező köteles azok fennállását egyedileg vizsgálni. Ez biztosítja, hogy a kényszerértékesítés elrendelésére minden esetben az adott bűnügyi vagyon sajátosságain alapuló mérlegelést követően kerüljön sor.

A módosítás emellett részletesen szabályozza a vagyoni érdekelt tájékoztatásának és nyilatkozattételének rendjét. A rendelkezések lehetőséget biztosítanak arra, hogy a vagyoni érdekelt a költségek megelőlegezésével

vagy viselésével a kényszerértékesítés okát elhárítsa, továbbá indokolt esetben részletfizetési kedvezményt vehessen igénybe.

56. §

A rendelet a vagyonkezelés alá eső bűnügyi vagyon tekintetében a becsérték csökkentését legfeljebb 25%-os mértékben teszi lehetővé. Ennek indoka, hogy az érintett vagyon a büntetőeljárás ezen szakaszában még nem került állami tulajdonba, ezért a hatóságot és a bűnjelkezelőt fokozott felelősség terheli a bűnügyi vagyon értékének megőrzéséért. A korlátozott mértékű becsérték-csökkentés egyensúlyt teremt a kényszerértékesítés eredményességének biztosítása és a vagyoni érdekelt tulajdonosi érdekeinek védelme között.

60. §

Jogtechnikai pontosítás.

62-63. §, 66. §, 68. §, 70. §, 77. §

Terminológiai módosítás.

67. §

Terminológiai, valamint a zár alá vételre is kiterjedő hatályváltozással összefüggő módosítás.

75. §

A rendelkezésben megjelenik az a szerkezeti módosítást, hogy a bűnjelkezelő letéti számlája új rendszerben, a Magyar Államkincstárnál vezetett saját letéti számla lesz.

A bűnjelkezelő letéti számlájára az 1. § (6) bekezdés a) pontja alapján befizetett pénzösszeg a befizetést követően a bűnjelkezelő kezelésében áll. Amennyiben az eljáró hatóság döntése alapján az összeg a jogosult részére visszaadandó, a visszafizetés nem újabb hatósági kifizetésként, hanem a korábban a bűnjelkezelő letéti számlájára befizetett összeg kiutalásaként teljesül. Ennek megfelelően a jogosult részére történő visszautalást a bűnjelkezelő teljesíti a Magyar Államkincstárnál vezetett saját letéti számlájáról.

A módosítás célja továbbá az adminisztrációs terhek csökkentése azáltal, hogy az igénybejelentő nyilatkozatát ne csak szóbeli meghallgatás útján, hanem írásbeli nyilatkozattételre történő felhívással is be lehessen szerezni.

85. §

A vagyont érintő kényszerintézkedésekkel kapcsolatos reform egyik lényegi eleme, hogy az értékesítés végrehajtási módjai között ismét megjelenik az árverés útján történő értékesítés. Ennek végrehajtására a Nemzeti Adó- és Vámhivatal infrastruktúráján keresztül kerül sor. A feladatok elhatárolásának általános szervező elve, hogy a NAV végzi az árverési folyamat adminisztratív bonyolítását az informatikai rendszerén keresztül, a saját eljárási szabályainak megfelelően, az érintett bűnügyi vagyonnal kapcsolatos fizikai teendők azonban ezalatt is a bűnjelkezelő feladatai maradnak.

A kétféle - kereskedő útján, valamint árveréssel történő - végrehajtási mód között a jogszabály nem határoz meg rangsort, így a jogalkalmazóknak a feladata az optimális értékesítési mód meghatározása az adott esetben. Az árverési értékesítési mód ezzel együtt is csak az informatikai háttér kiépülésével lesz elérhető.

87. §

A rendelkezés az árverési értékesítés kezdeményezésének és lebonyolításának részletes szabályait határozza meg, figyelemmel arra a feladatkör elhatárolásra, hogy az árverés technikai-adminisztratív lebonyolításáért a NAV, míg a bűnügyi vagyonnal kapcsolatos fizikai teendőkért a bűnjelkezelő felel.

Előírja, hogy az árverési értékesítés iránti megkeresést a megkereső a NAV által erre a célra is fejlesztett elektronikus úton terjessze elő. Az állami adó- és vámhatóság feladata azonban nem terjed ki a

bűnügyi vagyon fizikai kezelésére, őrzésére, ezért a módosítás kizárja annak beszállítását az árverést adminisztratív bonyolító szervhez. Az árverés iránt érdeklődők számára ugyanakkor biztosítani kell a vagyontárgy megtekintésének lehetőségét, amelyről a bűnjelkezelő, elkobzás esetén a bírósági GH előzetesen egyeztetett időpontban gondoskodik.

A szabályozás az árverés lefolytatásával összefüggésben előterjesztett jogorvoslatok kezelésének rendjét is egyértelművé teszi. Mivel az árverést a NAV az adóvégrehajtás szabályai szerint fogatosítja, az árveréssel kapcsolatos jogorvoslatok elbírálására is az adóvégrehajtási szabályozási rendnek megfelelően, a büntetőeljárásról kívül kerül sor. Ennek megfelelően a GH a bíróságnál előterjesztett jogorvoslatot a NAV részére továbbítja. A szabályozás ezáltal biztosítja, hogy a jogorvoslat elbírálására az irányadó eljárási rendelkezések alapján, a hatáskörrel rendelkező szerv előtt kerüljön sor. Ettől független, hogy az értékesítés elrendelésével szembeni jogorvoslat - büntetőeljárásban hozott döntéssel szembeni jogorvoslatként - a Be. jogorvoslati fórumrendszerében kerül elbírálásra.

A szabályozás lehetővé teszi továbbá, hogy sikertelen vagy meghiúsult árverést követően egy alkalommal újabb árverési értékesítés kezdeményezése kerüljön sor. Az ismételt értékesítés eredményességének növelése érdekében a bűnjel vagy a bűnügyi vagyon becsértéke legfeljebb ötven százalékkal csökkenthető [megjegyzendő, hogy előzetes értékesítés esetére ettől eltérő szabályozás szerepel a módosuló rendelkezések között]. Ennek az árverési értékesítésnek az eredménytelensége esetén újabb árverésre nincs lehetőség, de az adott bűnügyi vagyon kereskedő útján még mindig értékesíthető.

97. §, 99. §, 101. §, 108. §

Jogtechnikai pontosítás.

100. §

Az államszervezet módosulásaira tekintettel szükséges módosítás.

107. §

A fegyverekkel, lőszerekkel és haditechnikai eszközökkel kapcsolatos rendelkezések módosítására a technikai és terminológiai pontosításon túl két gyakorlati okból van szükség. Az egyik, hogy a magyarországi piaci viszonyok változása folytán az olvasztás útján történő megsemmisítés már alapvető nehézségekbe ütközik, ezért más, azzal egyenértékű technikák alkalmazását is lehetővé kell tenni, amelyek biztosítják, hogy az elkobzott fegyver rendeltetésszerű használatra teljesen alkalmatlanná váljon. A jelenlegi piaci viszonyok között ilyen eljárás a darálás, amelynek igénybevételével költséghatékony, ugyanakkor szintén teljes és visszafordíthatatlan megsemmisítéssel járó folyamat valósul meg.

A másik lényeges módosítás abból a gyakorlati megállapítással függ össze, hogy elkobzott lőfegyver esetén a bűnjelkezelő képes felmérni az értékesítés költség-haszon szempontjait. E tapasztalatok alapján önállóan azt is képes megállapítani, hogy az értékesítéshez szükséges költség aránytalanul meghaladja az értékesítésből optimális esetben befolyó bevételt. Szükségtelen lenne, ha ilyen esetekben is – különös tekintettel arra, hogy elkobzott, tehát már állami tulajdonban lévő fegyverekről van szó – hatósági döntést kellene kezdeményezni a megsemmisítés érdekében. Ebből a szempontból lényeges, bár nem meghatározó körülmény, hogy Magyarországon az elkobzott fegyverek értékesítésére piaci lehetőségek nem állnak rendelkezésre.

109. §

A módosítással támogatja a jogalkotó, hogy amennyiben a jármű közlekedésben való részvétele indokolható és engedélyezhető, akkor arra a hatósági szabályok betartásával kerülhessen sor, vagyis a jármű és az iratai együtt mozogjanak. Azon esetek is szabályozást nyernek továbbá, amikor az iratok objektív okok miatt (baleseti megsemmisülés, elhasználódottság, stb.) a kényszerintézkedéssel nem biztosíthatóak.

A módosítás továbbá az új fogalmi rendszerhez igazodó megfeleltetéseket végzik el.

110. §

A rendelkezés a vagyonekbebiztosítás céljából lefoglalt vagy zár alá vett készpénz, számlapénz és elektronikus pénz után járó kamat feltételeit, mértékét, valamint megfizetésének eljárási rendjét szabályozza.

A kamatfizetési kötelezettség a hatályos szabályozásban is megjelenik, azonban nem kellően következetesen, mivel kizárólag a készpénz tekintetében teszi lehetővé kamat fizetését. A módosítás ezért a kamatfizetési kötelezettséget egységesen kiterjeszti a számlapénzre és az elektronikus pénzre is, függetlenül attól, hogy az érintett pénzösszeg biztosítására lefoglalás vagy zár alá vétel útján került sor.

Az érintett pénzösszegeket az új Be. 333/D. § (6) bekezdése alapján birtokba vétellel, a bűnjelkezelő rendelkezése alatt álló letéti számlán kell kezelni. A jogosult akkor tarthat igényt kamatra, ha a lefoglalt összeget a lefoglalás megszüntetésekor részére kiadni, illetve a rendelet - ennek megfelelő, lásd a 35. § (1) bekezdését - szóhasználatában visszaadni rendelték, vagy ha a zár alá vételt az új Be. 331. § a) vagy b) pontjában meghatározott okból oldották fel, és ennek következtében a lefoglalással vagy zár alá vétellel biztosított összeget részére ki kell adni. Részleges visszaadás vagy részleges feloldás esetén a jogosult a részére kiadandó összeggel arányos kamatra jogosult.

A szabályozás alapján a kamat összegét a Magyar Államkincstár biztosítja. A kifizetés eljárásrendje pedig lehetővé teszi, hogy a jogosult a kamat összegét a tőkeösszeggel együtt, a bűnjelkezelő rendelkezése alatt álló letéti számláról kapja meg. Ezért írja elő a szabályozás, hogy a bűnjelkezelő a kamat Magyar Államkincstár általi átutalását követő öt munkanapon belül intézkedik a kamattal növelt összeg visszaadása iránt. Ez a megoldás egyúttal azt is biztosítja, hogy a bűnjelkezelést végző szervnek ne kelljen a kamat összegét saját költségvetése terhére megelőlegeznie.

A rendelkezés meghatározza a kamatszámítás kezdő és záró időpontját, valamint a kamat mértékét is. A kamat a lefoglalás foganatosításának napjától a lefoglalás megszüntetéséről vagy a zár alá vétel feloldásáról rendelkező határozat jogerőssé, véglegessé, illetve további jogorvoslattal nem támadhatóvá válásáig terjedő időszak minden naptári napjára jár. A kamat napi mértéke a felszámítás évére vonatkozó költségvetési törvényben meghatározott jegybanki alapkamatmérték háromszázhatvanötöd része. Külföldi fizetőeszköz esetén az adott fizetőeszközt kibocsátó jegybank mindenkor hatályos alapkamata irányadó.

112. §

A módosító rendelkezés célja, hogy a felosztásra kerülő számlapénz vagy elektronikus pénz tekintetében is sor kerülhessen a 89. §-ban foglaltaknak megfelelő kamatfizetésre.

113. §

Jogtechnikai pontosítás.

118. §

A bűnjelkezelő önálló döntési jogkörei jelentős mértékben kiszélesedtek. Számos olyan döntést hozhat meg, amelyhez korábban előzetes, egyedi hatósági döntésre volt szükség. A törvényi szabályozás ezzel összefüggő garanciális eleme, hogy a hatóság a bűnjelkezelő döntési jogkörének gyakorlását egyrészt előzetesen korlátozhatja vagy megtilthatja, másrészt a bűnjelkezelő döntését - még annak végrehajtását megelőzően - utólagosan is visszavonhatja.

Mindezek mellett indokolt egy olyan átmeneti időszak biztosítása, amely alatt a korábbi szabályozásban kialakult gyakorlathoz szokott hatóság egyedileg is minden esetben tudomást szerezhet a bűnjelkezelő által tervezett önálló döntésről, és a tudomásszerzés alapján a hatóságnak szükség esetén van lehetősége beavatkozni. Az átmeneti rendelkezés lehetőséget teremt arra, hogy az új rendszer alkalmazásához szükséges szakmai kompetenciák a hibázás kockázatának csökkentése mellett alakuljanak ki, továbbá hogy az érintett szervek gyakorlata fokozatosan igazodjon a megváltozott szabályozási környezethez.

A rendelkezés nem változtatja meg a törvényben meghatározott döntési jogköröket. Ennek megfelelően a hatóságnak az átmeneti időszakban sem szükséges előzetes döntést hoznia az adott ügyben, hanem állást foglal arról a tervezett intézkedésről, amelynek meghozatala egyébként a bűnjelkezelő önálló hatáskörébe tartozik.

A törvényi szabályozásból az is következik, hogy amennyiben a bűnjelkezelő az átmeneti rendelkezést megsértve nem kéri ki a hatóság állásfoglalását, ez önmagában nem eredményezi a döntés érvénytelenségét vagy jogellenességét.

Az átmeneti időszakban előírt hatósági állásfoglalás beszerzése ugyanakkor olyan késedelmet okozhat, amely egyes esetekben veszélyeztetné a bűnjel vagy a bűnügyi vagyon kezelésének célját. Ilyen esetben a hatóság álláspontjának előzetes kikérése nem kötelező.

119. §

Jogharmonizációs záradék.

120. §

A lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet mellékleteinek módosítása a normaszöveg módosításához kapcsolódóan.

121. §

Terminológiai pontosítás.

122. §

a) pont: az új törvényi szabályozási háttérben a bűnjelkezelő számára biztosított önálló döntéshozatalt indokolatlanul korlátozza, ha a birtokbaadás kérdésében csak hatósági engedéllyel lehet dönteni. Ennek megfelelően szükséges a 26. § (1) bekezdés hatályon kívül helyezése.

b) pont: a megváltással kapcsolatos szabályozás a 30/D. §-t megelőző „a vagyoni biztosíték és a megváltás” című alcímbe került elhelyezésre, ezért szükséges az ezzel párhuzamos rendelkezés hatályon kívül helyezése.

c) pont: a hatályon kívül helyező rendelkezés hangsúlyt ad annak, hogy az értékesítéssel a bűnügyi vagyon átalakulása történik, (elsősorban) tárgyasult formája helyett pénzzé alakul át, jogi értelemben azonban a továbbiakban is úgy kell kezelni, mint az értékesítés tárgyát. Különbség lényegében a vagyoni forma megváltozása, de erre tekintettel nincs szükség azon túlmenő rendelkezésekre, mint amelyek az együttes rendelet egyéb részében megjelennek.

d) pont: a rendelkezések hatályon kívül helyezését a törvényi szabályozás megváltozása, a Btk. hatályos rendelkezéseinek történő megfeleltetés teszi szükségessé.

128. §

Jogtechnikai módosítás.

130. §

A környezettanulmány szabályozásával egyezően a pártfogó felügyelői véleményhez kapcsolódóan is indokolt az internet elérésével végezhető tevékenységtől való tartózkodás vagy az ilyen tevékenység korlátozása külön magatartási szabályra való javaslattétel feltételeinek meghatározása.

131. §

Az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében szükséges annak rögzítése, hogy az elítélt tényleges tartózkodási helyének megváltozása esetén az ügy illetékességből való áttétele előtt az elítélt erre irányuló írásbeli kérelmének beszerzése nem mellőzhető.

132. §

A büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi CXVIII. törvény iktatta be a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvénybe a közérdekű munka pénzbüntetésre történő átváltoztatásának lehetőségét, a módosítás ehhez kapcsolódóan állapít meg részletszabályokat.

133. §

Szövegcsérés módosítások

a) pont: A bűnismétlési kockázatok kezelését célzó beavatkozásra történő javaslattételt a gyakorlati tapasztalatok alapján nem indokolt a magas bűnismétlési kockázatú fiatalok ügyeire szűkíteni. A módosítás eredményeként a jövőben lehetőség lesz arra a közepes, vagy akár az alacsony kockázat esetében is, hogy az eset sajátosságaira, az áldozat szükségleteire is reagáló, helyreállító típusú beavatkozásokra a pártfogó felügyelő javaslatot tegyen, tekintve, hogy ezekben az ügyekben is a bűncselekmény következményeinek feldolgozását elősegítő, hatékony beavatkozási formák lehetnek.

b) pont: A közérdekű munka pénzbüntetésre történő átváltoztatására vonatkozó eljárással összefüggésben szükséges azt, mint befejezési okot is feltüntetni.

c) pont: A kiegészítéssel a védett személy esetében a közérdekű munka befejezéséről a védelmet ellátó szerv értesítése is kötelező lesz.

135. §

Nyelvhelyességi pontosítás.

139. §

A módosítás adminisztratív egyszerűsítést hajt végre az eredeti bírói aláírás mellőzésével, továbbá elhagyja az értesítőlapra vonatkozó utalást, mivel az már korábban kivezetésre került.

140-144. §, 147. §

A módosítások túlnyomórészt technikai jellegűek, és az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvénnyel átalakított törvényi szabályok rendeleti szintű végrehajtását biztosítják. Ennek keretében a rendelkezések átvezetik, hogy az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tételét a bíróság mellett az ügyészség és a nyomozó hatóság is elrendelheti, továbbá meghatározzák az elrendelő szerveknek, az állami adó- és vámhatóságnak, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnak a végrehajtás során ellátandó feladatait.

A Be. 336/A. §-a alapján az elektronikus adat ideiglenes eltávolításáról szóló határozat hatálya minden olyan adatra kiterjed, amely azonos a határozatban szereplő elektronikus adattal. Az érintett elektronikus adat ilyen másolatának ideiglenes hozzáférhetetlenné tételéhez ezért nem szükséges újabb határozat meghozatala. E törvényi rendelkezés önmagában is lehetővé teszi a tárhelyszolgáltató számára, hogy az érintett elektronikus adat másolatát újabb egyedi döntés nélkül eltávolítsa.

A tárhelyszolgáltató az érintett elektronikus adat másolatáról saját észlelése, az érintett személy vagy más személy jelzése, továbbá a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság megkeresése alapján is tudomást szerezhet. A módosítás ez utóbbi esetben követendő eljárást rendezi a büntetőeljárást lefolytató szervek oldaláról. Ha az eljáró szerv tudomására jut, hogy a tárhelyszolgáltató az elrendelő határozat hatálya alá tartozó, azzal azonos tartalmú elektronikus adatot önként nem távolította el, az elrendelő határozatra történő hivatkozással és a tárhelyszolgáltató megjelölésével kezdeményezheti a végrehajtást. A módosítás ehhez kapcsolódóan rendezi a kötelezettség kikényszerítésével és az elektronikus adathoz való hozzáférés ideiglenes megakadályozására történő áttéréssel összefüggő eljárási lépéseket is.

Az érintett elektronikus adat másolatával kapcsolatban – mivel arra az eredeti határozat hatálya kiterjed – új értesítőlap kiállítása nem indokolt. A bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság ezért az érintett elektronikus adat azonosításához szükséges, a rendelet 69. § (1) bekezdésében meghatározott adatok megküldésével értesíti az NMHH-t. Az NMHH az értesítés alapján gondoskodik az adatnak a központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételei határozatok adatbázisában történő kezeléséről és az elektronikus hírközlési szolgáltatók értesítéséről.

A módosítás emellett elvégzi a kapcsolódó eljárási rendelkezések összehangolását, ideértve az elektronikus adat visszaállítására, a hozzáférés ideiglenes megakadályozásának megszüntetésére, a rendbíróság alkalmazására, valamint a vagyonkutatás során elrendelt intézkedések végrehajtására vonatkozó technikai szabályok pontosítását.

145-146. §

A büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi CXVIII. törvény iktatta be a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvénybe a közérdekű munka pénzbüntetésre történő átváltoztatásának lehetőségét. A módosítás a büntetés-végrehajtási bíró eljárásával összefüggésben állapít meg részletszabályokat, amelyhez kapcsolódóan egy új értesítőlapot vezet be.

148. §, 6. melléklet

A módosítás a közérdekű munka helyébe lépő pénzbüntetés végrehajtása érdekében új értesítőlapot vezet be.

149. §

Szövegcsere módosításokat tartalmaz.

150. §

Hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz.

152. §

E jogszabály-módosítás lehetőséget teremt arra, hogy a büntetőeljárásban a tizennyolcadik, de leginkább a tizenegyedik életévüket be nem töltött személyek kihallgatását megfelelő környezetben és megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező személyek végezzék, akik rutinszerűen és magabiztosan tudják alkalmazni a kihallgatási technikákat, képesek a büntetőeljárásban az érintett személyek meghallgatásában történő közreműködésre, támogatva ezzel a büntetőeljárás eredményességét. A forenzikus gyermekvédelmi szaktanácsadói képzésen végzett személyek szakmai felkészültségük alapján alkalmasak arra, hogy a kiskorúak hatósági és büntetőeljárási meghallgatása során szaktanácsadóként közreműködjenek.

156. §

A módosítás egyszerűsíti a pártfogó felügyelői feladatkör megszűnése, megrongálódás vagy az adatokban történő változás esetén az igazolvány bevonására vonatkozó szabályozást.

157-158. §

Záró rendelkezések.